

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

2019-1-DE02-KA202-006124

IO1 - KURIKULUMA

*Prijedlog kompetencija obrazovanja za mir za učitelje ranog odgoja i
obrazovanja*

Izjava o odricanju odgovornosti

Ovaj projekt financiran je uz potporu Europske komisije, programa Erasmus+ i njemačke Nacionalne agencija za Erasmus+. Ovaj publikacija odražava samo stavove autora, stoga Komisija ne može biti odgovorna za bilo kakvo korištenje u njoj sadržajnih informacija.

Autorsko pravo

Materijali se mogu koristiti u skladu s dozvolom
Creative Commons License Non-Commercial Share Alike

SADRŽAJ

UVOD.....	3
1. REZULTATI ISTRAŽIVANJA, UPITNIKA I INTERVJUA	4
2. KOMPARATIVNA ANALIZA EQF-A I NQF-OVA	16
3. PEEC MATRICA KOMPETENCIJA.....	17
4. PEEC PRIJEDLOG KURIKULUMA	20
5. ZAKLJUČAK I PREPORUKE	26

UVOD

U ranom odgoju i obrazovanju, sve se više uočava potreba za obrazovanjem za mir i nenasilje. Rano učenje priprema djecu na izazove u školi i postavlja temelje cjeloživotnog učenja i zbog toga je od velike važnosti da se u tu fazu uključi i obrazovanje za mir i nenasilje. U ranim godinama, dječja arhitektura mozga najbrže se razvija – oblikuju se navike, prepoznaju se razlike i grade se emocionalne veze kroz društvene odnose i svakodnevne interakcije unutar domova i u susjedstvu. Programi za rani razvoj djece mogu imati presudnu ulogu za promicanje vještina koje djeci omogućuju da postanu pokretači promjene u izgradnji mira unutar svojih zajednica. Dokazano je da integriranje mirovnog odgoja u obrazovanje u ranom djetinjstvu ima pozitivan utjecaj na dječji socijalni i emocionalni razvoj te kasnije u životu smanjuje probleme u ponašanju. Dokazi ukazuju (Hawkins, Von Cleve, & Catalano, 1991; Tolan & Guerra, 1994; Zigler, Tuassing, & Black, 1992) da dobro dizajnirani programi mogu potaknuti dječju želju za igrom s drugima – uključujući one koje su drukčiji od njih samih te potaknuti sposobnost razumijevanja kako se osjećaju osobe koje su isključene iz aktivnosti (izvor: UNICEF).

Zajedno s drugim partnerima, UNICEF je 2013. godine, pokrenuo "Mirovni konzorcij za rano djetinjstvo". Gospodin Nassir Abdulaziz Al-Nasser, visoki predstavnik Ujedinjenih naroda za Savez civilizacija (UNAOC) održao je govor prilikom pokretanja konzorcija u kojem je naglasio važnost obrazovanja za mir: "Naš je svijet sjajan, ali i složen. Bilo bi opasno ostaviti ga generaciji koja nije pripremljena ni opremljena s odgovarajućim načelima i etikom. Učiti djecu vrijednostima harmonije i tolerancije kroz instrumente ranog obrazovanja od presudne je važnosti za mirnu budućnost. Vrijeme promjena je SADA. Iskristimo danas za bolje sutra". (Izvor: https://www.unicef.org/earlychildhood/index_70959.html). Nažalost, od tada malo toga se dogodilo na nacionalnim razinama i u okvirima Europske Unije.

U ovome projektu **Prevenција nasilja u ranome djetinjstvu kroz obrazovanje za mir** (dalje u tekstu PEEC - Peace Education in Early Childhood to prevent Bullying) glavni je cilj upotrijebiti obrazovanje za mir kao sredstvo za poticanje jednakosti, raznolikosti i uključenosti kao i daljnje sprječavanje nasilja i vršnjačkog zlostavljanja u ranom djetinjstvu. Navedeni cilj projekta razvijat će se kroz daljnje specifične ciljeve:

- **Dizajnirati transnacionalni kurikulum za stručno usavršavanje učitelja i odgajatelja ranog odgoja i obrazovanja** – kurikulum će se odnositi na partnerske zemlje te će pratiti trenutne odredbe kao i primjere dobre prakse obrazovanja za mir koje potiču jednakost, raznolikost i uključenost.
- **Dizajnirati trening stručnog usavršavanja učitelja i odgajatelja ranog odgoja i obrazovanja** – fokusirat će se na obrazovanje za mir kao sredstvo za poticanje jednakosti, raznolikosti i uključenosti te prevenciju nasilja i vršnjačkog zlostavljanja od najranije dobi.
- **Razviti set obrazovnih alata za učitelje i odgajatelja ranog odgoja i obrazovanja** – pružit će se otvoreni obrazovni resursi s ciljem poboljšanja profesionalnog razvoja učitelja i odgajatelja u svrhu početnog i kontinuiranog kvalitetnog usavršavanja.
- **Promicati razvoj inovativnih pristupa učenju** - u svrhu podizanja svijesti o važnosti obrazovanja za mir kod učitelja i odgajatelja kao i kod svih koji su uključeni u obrazovanje i odgoj djece (obitelji, roditelji itd.).

Dokument IO1 sadrži smjernice transnacionalnog kurikuluma koji podržava daljnje profesionalno usavršavanje učitelja i odgajatelja u obrazovanju za mir od najranijeg djetinjstva.

Ovo je EU dokument koji se razvio nakon 4 nacionalna izvještaja nastalih kroz istraživanja potreba korisnika u partnerskim zemljama: Njemačka, Španjolska, Hrvatska i Litva.

Cilj mu je pružiti konkretne prijedloge, preporuke i smjernice za izradu transnacionalnog kurikuluma usmjerenog na obrazovanje za mir kao sredstvo za poticanje jednakosti, raznolikosti i uključenosti te daljnje sprječavanje nasilja i vršnjačkog zlostavljanja u ranom obrazovanju i odgoju.

1. REZULTATI ISTRAŽIVANJA, UPITNIKA I INTERVJUA

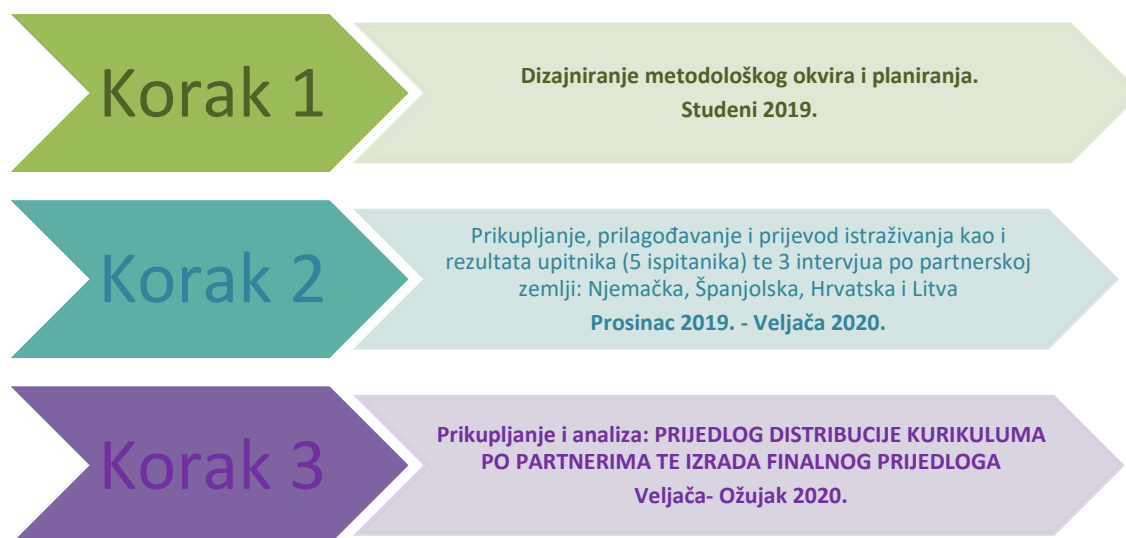
Ova aktivnost provedena je u periodu od studenog 2019. godine do veljače 2020. godine

Dizajnirani su upitnici (annex 1 ovoga dokumenta) i pitanja za intervju (annex 2).

Sudionici za istraživanje potreba korisnika, bili su sljedeći:

- ✓ **UPITNIK:** učitelji i treneri/edukatori koji provode obrazovanje za mir unutar učionica i predmeta;
- ✓ **INTERVJUI:** stručni treneri u području obrazovanja za mir te prevencije nasilja i vršnjačkog zlostavljanja.

Ova aktivnost uključivala je sljedeće korake:

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U HRVATSKOJ, iako postoje nacionalni protokoli i smjernice koji navode koje korake treba poduzeti u slučaju nasilja i vršnjačkog zlostavljanja, kao i prevencije istoga među djecom i mladima, ipak nema dovoljno istraživanja o nasilju među djecom predškolske dobi.

Najrelevantniji nacionalni dokumenti o zaštiti djecu:

- ✓ **“Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima ”**
<https://mdomsp.gov.hr/userdocsimages/arhiva/files/62300/Protokol%20o%20postupanju%20u%20slucaju%20nasilja%20medju%20djecom%20i%20mladima.pdf>
- ✓ **Zakon o socijalnoj skrbi – Članak. 128 (1)**, koji potvrđuje Centar za socijalnu skrb kao krovnu organizaciju za koordinaciju i provedbu aktivnosti u području prevencije i djelovanja u vezi s obiteljskim i vršnjačkim nasiljem.
- ✓ **Obiteljski zakon – Članak. 132 (1)**, u kojem stoji da su svi dužni prijaviti kršenje djetetovih osobnih i imovinskih prava Centru za socijalnu skrb. Kršenje osobnih prava uključuje posebno: fizičko ili psihičko nasilje, seksualno zlostavljanje, zanemarivanje ili nemarno postupanje, zlostavljanje ili iskorištavanje djeteta.
- ✓ **Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi – Članak 70 (1)**, u kojem stoji da su nastavnici i drugi zaposlenici u obrazovanju dužni poduzeti mjere kako bi zaštilili prava učenika i dalje informirati ravnatelja školske ustanove, koji je dužan obavijestiti tijela vlasti o bilo kojoj povredi tih prava, posebno u slučaju fizičkog ili psihičkog nasilja, seksualnog zlostavljanja, zanemarivanja, maltretiranja ili iskorištavanja učenika.
- ✓ Navedeni članci temelje svoj stav na Članku 62. **Ustava Republike Hrvatske**, u pogledu njegovih ustavnih načela o temeljnim slobodama, ljudskim i socijalnim pravima građana, pri čemu se posebna pozornost posvećuje svim socijalno ugroženim skupinama stanovništva, uključujući mlade ljude. Te obveze proizlaze iz ustavnih načela koja jamče pravo na zaštitu obitelji, majčinstva i mladih.

U NJEMAČKOJ, ne postoje nacionalne politike koje se tiču obrazovanja za mir.

Međutim, Građanski zakonik Njemačke je 2. studenog 2000. godine primio novi stavak (1631) u kojem je navedeno pravo na odgoj bez nasilja:

"Djeca imaju pravo na odgoj bez nasilja. Zabranjene su fizičke kazne, psihološke ozljede i druge ponižavajuće mjere. "

https://www.gesetze-im-internet.de/bgb/_1631.html

Istovremeno, u osmoj knjizi Socijalnog zakona (odjeljak 16, stavka 1) dodana je sljedeća rečenica: „Oni [koji nude promociju obrazovanja] trebali bi također pokazati načine na koje se sukob u obitelji može riješiti nenasilno „,

https://www.gesetze-im-internet.de/sgb_8/_16.html

Saksonski kurikulum za socijalnu pedagogiju, a samim tim i za obrazovanje nastavnika (Erzieher), na šestoj stranici navodi sljedeće:

Zadaća je odgovajatelja da omoguće, podrži i potaknu obrazovne procese. Kao dio svog rada odgovorni su za poticanje pojedinačnih talenata te smanjenje nedostataka. Oni prate i podržavaju djecu, adolescente i mlade u razvoju životnih vještina, posebno u prijelaznim razdobljima. Područja kao što su sudjelovanje, uključivanje, prevencija, jezično obrazovanje, prenošenje vrijednosti kao i obrazovanje za održivi razvoj ili promicanje medijske pismenosti dio su profesionalne komponente učitelja/nastavnika.

https://schule.sachsen.de/lpdb/web/downloads/2188_lp_fs_erzieher_2008_2016_2017.pdf?v2

U LITVI:

- ✓ Nacionalna strategija obrazovanja (za razdoblje 2013.-2022. godine) ima za cilj povećati udio nasilja među djecom s 30% na 70% i ostvariti preventivne programe u 50% škola.
- ✓ Godine 2017., odobrena je naredba Ministra obrazovanja i znanosti Republike Litve „O odobravanju preporuka za provedbu prevencije nasilja u školama“:
<https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/1da317500f9911e79800e8266c1e5d1b>
- ✓ Preporučeni popis programa za prevenciju nasilja od strane države:
<https://www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/PREVCINI%C5%B2%20PROGRAM%C5%B2%20S%C4%84RA%C5%A0AS%202018%2005%2009.pdf>

U ŠPANJOLSKOJ, postoje različiti zakoni na nacionalnoj razini:

- ✓ Zakon o obrazovanju 2/2006 (3. svibnja) te Zakon o poboljšanju kvalitete obrazovanja 8/2013 (od 9. prosinca), uspostavljaju se za provođenje tolerancije i slobode unutar demokratskih načela suživota. Podstavak (k) naglašava potrebu za obrazovanjem za sprečavanje sukoba i mirno rješavanje, kao i za nenasilje u svim područjima osobnog, obiteljskog i društvenog života, a posebno u školovanju
- ✓ Španjolski kazneni zakon, reformira se uvođenjem novog članka 1/2005 koji se fokusira na uznemiravanje i zlostavljanje.
- ✓ Zakon o zaštiti djece i adolescenata 26/2015, osigurava zaštitu od svih oblika nasilja, uključujući fizičko ili psihičko zlostavljanje; ponižavajuće fizičko kažnjavanje; zanemarivanje; iskorištavanje djece; iskorištavanje novim tehnologijama; seksualno zlostavljanje; korupciju; rodno zasnovano ili obiteljsko, zdravstveno, socijalno ili obrazovno nasilje; uključujući vršnjačko zlostavljanje; trgovinu ljudima; osakaćivanje ženskih genitalija kao i bilo koji drugi oblik zlostavljanja.
- ✓ **Zakon o promicanju obrazovanja i kulture mira - 27/2005.** (30. studenog - referenca: BOE-A-2005-19785.)
- ✓ Kraljevska uredba 275/2007 od 23. veljače kojom je stvoren Državni opservatorij suživota („Observatorio de convivencia escolar“). U skladu s Kraljevskom uredbom 2018., opservatorij se promovira u okviru Nacionalnog strateškog plana suživota u školi (Plan estratégico Nacional de convivencia escolar:

NACIONALNI OPSERVATORIJ SUŽIVOTA:

<http://www.opservatoriconvivenciaescolar.es/>

NACIONALNI STRATEŠKI PLAN ZA SUŽIVOT U ŠKOLAMA:

<https://www.educacionyfp.gob.es/educacion/mc/cniie/convivencia-escolar/objetivos.html>

PRIMJERI DOBRE PRAKSE U PARTNERSKIM ZEMLJAMA

Identificirali smo **11 primjera dobre prakse** u partnerskim zemljama: dvije iz Hrvatske, dvije iz Litve, tri iz Španjolske te četiri iz Njemačke. U sljedećoj tablici, opisan je sažetak primjera dobre prakse kao i elementi koji bi mogli poslužiti kao inspiracija za razvoj obrazovnih materijala u sklopu PEEC projekta.

Tablica 2. Primjeri dobre prakse i elementi koji bi mogli poslužiti za razvoj obrazovnih materijala u sklopu PEEC projekta.

ZEMLJA	PRIMJER DOBRE PRAKSE	ELEMENTI ZA INSPIRACIJU RAZVOJA “IO2 – OBRAZOVNIH MATERIJALA” ILI “IO3 OBRAZOVNIH ALATA”
	CAP PROGRAM – (CHILD ASSAULT PREVENTION)	CAP program za javnost nudi nekoliko smjernica i brošura za roditelje, učitelje i djecu. U navedenim materijalima CAP je pružio osnovne i važne smjernice o tome kako prepoznati nasilje (na fizičkoj, emocionalnoj i psihološkoj razini), kako pomoći djetetu da se osjeća sigurno, snažno i slobodno; kako naučiti dijete učinkovitim strategijama za suočavanje s mnogim potencijalno opasnim situacijama, kako prepoznati zlostavljano dijete itd. Sve ove informacije mogu se prenijeti u razvoj obrazovnih materijala u sklopu projekta PEEC jer pružaju bitnu osnovu za razumijevanje izbora i prava koja pojedinac ima u bilo kojoj situaciji s nasiljem i vršnjačkim zlostavljanjem.
HRVATSKA	LITTLE PROJEKT	Metodologija koja njeguje etičko obrazovanje i učenje o vrijednostima. Konkretni alati za izgradnju nastavničkog samopouzdanja u rješavanju kontroverznih pitanja koja često dovode do nasilja ili vršnjačkog zlostavljanja. Također sadrži i metode koje podižu samopouzdanje nastavnika u rješavanju sukoba te daje konkretne korake vođenja dijaloga s učenicima. Prikazuje prednosti aktivnog učenja koje ima snažan utjecaj na djecu: „Kada studenti preuzmu autentičnu odgovornost za obrazovni proces, oni se s pasivnih primatelja ili potrošača prelaze u aktivne agente; u isto vrijeme, oni prelaze iz pukog izvršavanja zadataka učenje u razvijanje meta kognitivne svijesti o onome što se uči.“ (Cook-Sather i sur. 2014.) Kako razviti dječji angažman u dijeljenju svojih emocija i misli kroz holističko i biografsko učenje.
	FAUSTLOS – FISTLESS	Rad s lutkama potencijalno se može upotrijebiti za razvoj obrazovnih materijala.
	PROFIL KOMPETENCIJA	Elementi okvira kompetencija (str. 13-23) mogli bi se primijeniti na razvoj materijala za trening.
NJEMAČKA	PRIRUČNIK ZA EDUKATORE ZA PROMICANJE VRIJEDNOSTI, DEMOKRACIJE I RAZLIČITOSTI. PRIJEDLOZI ZA RAD U VRTIĆIMA	Općenite praktične smjernice mogu se upotrijebiti za razvoj obrazovnih alata – IO3.
	KITA-GLOBAL	Različite publikacije s online platforme mogu se upotrijebiti kao ideje za razvoj obrazovnih alata – IO3.
	“PROGRAM OBRAZOVANJA ŽIVOTNIH VJEŠTINA“	Općenite praktične smjernice mogu se upotrijebiti za razvoj obrazovnih alata – IO3. Link za predškolska obrazovne materijale: https://www.smm.lt/uploads/documents/gyvenimo-igudziu-programa/ikimokyklinis_amzius.pdf
LITVA	PROGRAM “PRIJATELJI ZIP- A”	Prikaz praktičnih zadataka za Litvanske učitelje.

PRIMJER DOBRE PRAKSE	ELEMENTI ZA INSPIRACIJU RAZVOJA "IO2 – OBRAZOVNIH MATERIJALA" ILI "IO3 OBRAZOVNIH ALATA"
TEI –“NULA TOLERANCIJE” PROGRAM VRŠNJAČKOG UČENJA	Proces intervencije može se odrediti u sljedećoj strukturi trokuta nasilja (agresori, žrtve i gledatelji) i osnovnim varijablama koje se rade sa sva tri profila kako bi se konačno izmijenila razredna klima. Eliminiraju se uloge agresora, žrtve i gledatelja kako bi ih zamijenili s poštovanjem, vrijednostima i empatijom kao identitetom razredne klime.
UČIMO ŽIVJETI ZAJEDNO U MIRU OD NAJRANIJE DOBI	Prvo: pedagoški pristup učenju o vrijednostima. Drugo: praktični resursi za sudionike. 42 „nastavne jedinice“ koje obuhvaćaju sve vrijednosti utemeljene u prethodnom istraživanju odgoja za mir: samokontrola, naporan rad, samopoštovanje, red, ljubav prema trudu i zajedničkom rad, kreativnost, hrabrost, fleksibilnost, strpljenje, odgovornost, iskrenost, ljubav i razumijevanje, osjetljivost, istinitost, upornost, znatiželja, otpornost, samopouzdanje, neovisnost, uzajamno povjerenje, suradnja i međusobna pomoć, ljubav i razumijevanje, prijateljstvo, dobrotu, ljubav prema prirodi, poštovanje za druge, velikodušnost, pravda, suosjećanje, kolektivizam, sloboda, zahvalnost, poštovanje za opće dobro, ljubav prema kulturi, tolerancija, poštovanje različitosti, solidarnost...
SJEME ZA VRŠNJAČKO ZLOSTAVLJANJE SADI SE U RANOM DJETINJSTVU	Prevencija vršnjačkog zlostavljanja. Nasilje i osobitosti obrazovnog nastavnog procesa u prvim godinama školovanja. Sociometrijske tehnike za otkrivanje sustava društvenih odnosa u grupi. Dijete kroz sociogram: primjeri.

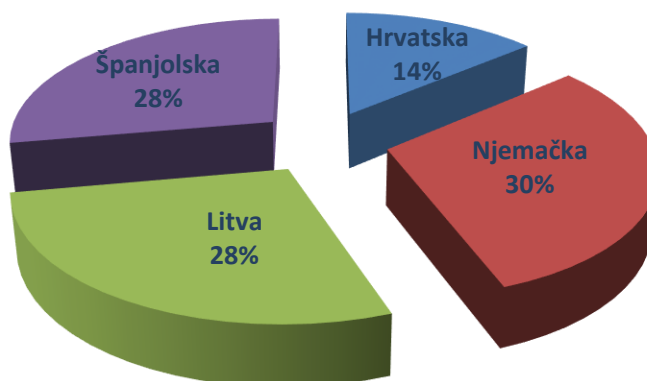
Izvor: projektni partneri

REZULTATI UPITNIKA ZA ODGAJATELJE I NASTAVNIKE

Prikupljeno je ukupno **36 rezultata** upitnika. Rezultati iz četiri partnerske zemlje su sljedeći:

Tablica 3. Rezultati upitnika po partnerskim zemljama

DRŽAVA	BROJ ISPITANIKA
Hrvatska	5
Njemačka	11
Litva	10
Španjolska	10
UKUPNO	36

Slika 1: Odgovori ispitanika po državi (projektni elaborat)

Svi ispitanici su ženskog spola, osim jednog mušskog te jednog ispitanika koji izostavio taj odgovor.

Prosječna dob svih ispitanika iznosi 39 godina starosti, a prosječan broj godina iskustva rada u nastavi iznosi 11.6.

19 ispitanika vodi nastavu s 15 do 20 učenika, a 8 ispitanika vodi nastavu s 20-25 učenika te 7 ispitanika obrazuje 10 do 15 učenika u razredu.

Na pitanje, **ŠTO BI TREBALI SADRŽAVATI NASTAVNI MATERIJALI ZA OBRAZOVANJE ZA MIR I PREVENCIJU VRŠNJAČKOG ZLOSTAVLJANJA: KOJE BI VJEŠTINE TREBALO UKLJUČITI?**, dobili smo sljedeće odgovore koje smo analizirali, pretvorili u prosjeke i istakli po ocjenama. Najviše rezultate, označili smo crvenom bojom:

Tablica 3. Prosjek odabranih vještina

(1 definitivno se slažem, 2 djelomično se slažem, 3 slažem se, 4 ne slažem se, i 5 definitivno se ne slažem)

SUDJELOVANJE	PROSJEK
- Definirati različite procese sudjelovanja u ranom odgoju i obrazovanju	1,4
- Stvoriti viziju za sve sudionike temeljenu na ključnim konceptima povezanim na svim razinama sudjelovanja u ranom odgoju i obrazovanju	1,5
- Razlikovati različita sredstva i pružiti raznolike primjere na osobnoj, socijalnoj i okolišnoj razini za učenike u ranom odgoju i obrazovanju	1,7
- Identificirati konflikt i poduprijeti motivaciju za sudjelovanjem	1,7
- Demonstrirati zašto su neki oblici sudjelovanja pozitivni dok su drugi štetni za pojedinca, zajednicu i okoliš u sklopu ranog odgoja i obrazovanja	1,8
- Raspravljati o važnim pojmovima i teorijama koje objašnjavaju oblike sudjelovanja u ranom odgoju i obrazovanju	1,9
MEĐUZAVISNOST	PROSJEK
- Prepoznati, prikazati i pružiti primjere različitih oblika međuovisnosti na osobnoj, socijalnoj i okolišnoj razini te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem	1,5
- Demonstrirati na primjerima zašto su neke međuovisnosti poželjne dok su druge štetne za pojedinca, zajednicu i okoliš te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem	1,6
- Definirati međuovisnost potrebnu za osobni, društveni i okolišni mir u sklopu ranog odgoja i obrazovanja	1,7
- Identificirati mehanizam međuovisnosti te razlikovati uzorke i posljedice međuovisnosti u svim dimenzijama mira zatim ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem	1,8
- Razlikovati poželjne oblike međuovisnosti od štetnih na osobnoj, društvenoj i okolišnoj razini te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem	1,8
- Razlikovati važne koncepte i teorije koje objašnjavaju međuovisnost u ranom odgoju i obrazovanju	2,0
RAZNOLIKOST	PROSJEK
- Definirati raznolikost na osobnoj, socijalnoj i okolišnoj razini	1,3
- Objasniti kako živjeti zajedno u raznolikoj zajednici unutar ranog odgoja i obrazovanja	1,4
- Demonstrirati vrijednost raznolikosti unutar ranog odgoja i obrazovanja	1,4
- Prikazati različite oblike raznolikost kroz specifične primjere na osobnoj, socijalnoj i okolišnoj razini unutar ranog odgoja i obrazovanja	1,4
- Suočiti se s postojećim problemima povezanim s raznolikošću kroz pozitivne primjere dobre prakse unutar ranog odgoja i obrazovanja	1,5
- Raspravljati o važnim konceptima i teorijama koje objašnjavaju raznolikost te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem	1,7

Na pitanje, **IZBOR KOJEG MEDIJA SMATRATE NAJPRIMJERENIJIM U RAZREDIMA ZA BAVLJENJE PITANJEM OBRAZOVANJA ZA MIR I PREVENCIJE VRŠNJAČKOG NASILJA?**, prikupili smo sljedeće odgovore, koje smo analizirali i pridodali im prosječnu ocjenu. Crvenom su označeni viši rezultati:

*Tablica 4. Prosjek odabranih MEDIJA
(1 definitivno se slažem 2 djelomično se slažem, 3 slažem se, 4 ne slažem se, i 5 definitivno se ne slažem)*

MEDIJ	PROSJEK
Audio i video datoteke	1,3
Platforme za učenje	1,4
Animirane prezentacije	1,5
Popis internetskih veza	1,6
Radni listovi	1,7
Otvoreni obrazovni resursi	1,8
Infografike	1,9
Prezentacije preko projektora	1,9

Na pitanje **ostalih medija koji su važni**, odgovori su bili:

- *Predavanja uživo poznatih osoba s odgovarajućim obrazovanjem.*
- *Predavanja uživo, citati i primjeri poznatih osoba.*
- *Priče kojima nedostaje završetak, kako bi djeca sama mogla odabrati kako priča završava.*
- *Priče i skripte za učenike kako bi izradili prezentacije.*

When asked, **KOJE METODE SMATRATE NAJPRIMJERENIJIM U RAZREDU ZA BAVLJENJE PITANJEM OBRAZOVANJA ZA MIR I PREVENCIJE VRŠNJAČKOG NASILJA?**, prikupili smo sljedeće odgovore, koje smo analizirali i dodali prosječnu ocjenu. Crvenom su označeni viši rezultati:

*Tablica 5. Prosjek odabranih MEDIJA
(1 definitivno se slažem 2 djelomično se slažem, 3 slažem se, 4 ne slažem se, i 5 definitivno se ne slažem)*

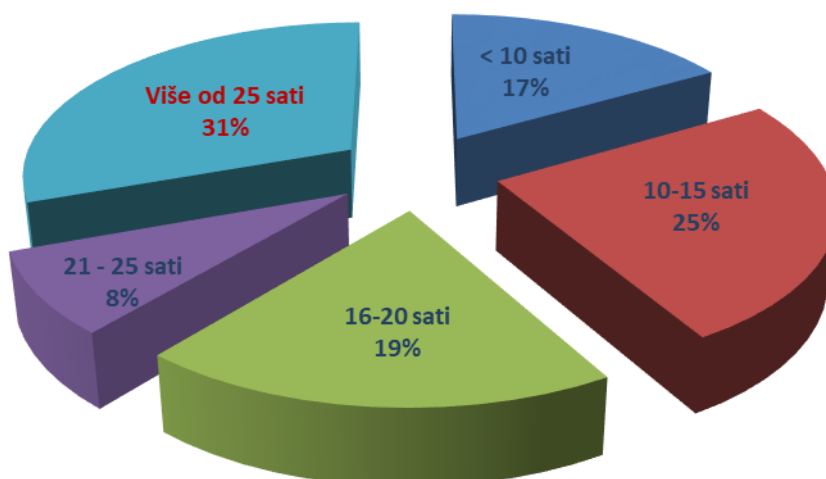
METODE	PROSJEK
Svakodnevni životni problemi	1,4
Pripovijedanje	1,5
Priče i proučavanje primjera	1,5
Grupni rad	1,6
Igranje uloga	1,7
Rasprave o vijestima (novine, TV, radio)	1,9
Frontalno predavanje	2,1
Samoučenje	2,2

Na pitanje **ostalih metoda koje su važne**, odgovori su bili:

- *Intervju, gledanje filmova.*

- *Razumijevanje i izražavanje emocija kroz umjetnost.*
- *Učenje na otvorenom.*
- *Video ili podcast emisije na Internetu*

Na pitanje *o mogućem trajanju koje bi mogli posvetiti predavanju ovog sadržaja*, postotci su bili:

Što se tiče mišljenja o tome **ŠTO BI MOGLO OBRAZOVANJE ZA MIR I PREVENCIJU NASILJA UČINITI ZANIMLJIVIM ZA SUDJELOVANJE, OULD MAKE A COURSE ON PEACE EDUCATION AND PREVENTION OF BULLYING INTERESTING TO PARTICIPATE**, identificirali smo sljedeće ključne riječi: *razmjena s drugima, privlačnost učiteljima, praktičnost, jednostavna primjena, i primjeri svakodnevnog života.*

Što se tiče **GLAVNIH RAZLOGA ZA BRIGU** u vezi obrazovanja za mir i prevencije nasilja, identificirali smo sljedeće razloge koji bi mogli predstavljati problem: *kako se nositi s dječjom ljutnjom, previše teorije ili rasprava, neprilagođenost nastavnicima ili dobi učenika, predugo trajanje, preskupo, nedostatak savjeta o pomoći ili podršci roditelja kod kuće.*

U vezi **PRIJEDLOGA** za PEEC tim pri osmišljavanju sadržaja za nastavnike za provođenje obrazovanja za mir i prevenciju nasilja, identificirali smo sljedeće ključne riječi: *pojednostaviti sadržaj, jasno i praktično što je više moguće (primjeri i slučajevi), uključiti fleksibilne i prilagodljive aktivnosti i izvore za primjenu u razred (ili čak jednostavne savjete o stvarima koje se mogu primijeniti unutar učionice).*

REZULTATI PROVEDENIH INTERVJUA

Ukupno smo zabilježili 29 odgovora:

Tablica 6. Odgovori po zemlji

ZEMLJA	BROJ ODGOVORA
Hrvatska	3
Njemačka	5
Litva	3
Španjolska	3
UKUPNO	14

Najprimjereniji oblici učenja:

Tablica 7. Prosječan rezultat oblika učenja pruženih od strane ispitanika
(1 Nevažno - 5 Iznimno važno)

OBLICI UČENJA:	PROSJEK
Za dohvatanje podataka, ideja i koncepata	
Knjiga/Članak iz časopisa	4,1
Samoučenje	3,8
Tečajevi i predavanja uživo, pod vodstvom instruktora	3,4
Online seminari pod vodstvom instruktora	3,2
Online grupne rasprave	4,6
Grupne rasprave uživo	3,5
Interaktivne serije/filmovi	3,2
Seminari	4,4
Za učenje kroz demonstracije i promatranje, te za uvježbavanje vještina, tehnika i misaonih procesa	
Izložba	3,4
Razmjena poslova	4,1
Studije slučajeva	4,1
Odbora//Radna skupina	3,5
Kritični incident	4,2
Igranje uloga	4,1
Simulacije/Igre	4,0
Za povećanje dubinskog shvaćanja	
Podučavanje/Treniranje	4,4
Radne upute	4,2
Mentorstvo	4,2
Za ispunjavanje različitih ciljeva učenja	
Radionica	4,7

Izvor: vlastiti elaborat

S obzirom na **OBLIKE UČENJA** za izradu sadržaja koji bi koristio nastavnicima pri provođenju obrazovanja za mir i prevencije nasilja, **radionica** je izabrana kao najpoželjniji format, a u vezi s ciljevima koje dohvaća:

- Za dohvaćanje podataka, ideja i koncepata: **Online grupe i seminari** su dobili najviše ocjene.
- Za učenje kroz demonstracije i promatranje, te za uvježbavanje vještina, tehnika i misaonih procesa: To learn through demonstration and observation and to practice skills, techniques, and thinking processes: **Kritični incident** (praćen Igranjem uloga, Studijom slučajeva, i Razmjenom poslova) je dobio najviše ocjene.
- Za povećanje dubinskog shvaćanja, tri su oblika dobila ocjenu višu od 4 (važno): To increase in-depth understanding, the 3 formats received more than 4 (important): **Podučavanje/Treniranje, Radne upute i Mentorstvo**

Što se tiče preporučenih Ostalih oblika, pronašli smo:

- ✓ *Stručno usavršavanje -5*
- ✓ *Projekte - 4*
- ✓ *Video isječke „situacija u razredu“, iskustva uživo.*
- ✓ *Seminare, ali vrlo praktične. Teorija se nalazi na Internetu. Potrebni su nam pravi primjeri.*
- ✓ *Diseminacija nastavničkih praksi*
- ✓ *Kada su izravna frontalna predavanja otežana, video materijali mogu biti dobra alternativa. Iako su predavanja mrežna, prva sesija koja uključuje izravan prijenos svih sudionika je vrlo korisna (empatija)*
- ✓ *.... ostalo*

Izgleda da su razredni scenariji, bilo preko videa ili proučavanja slučajeva (uključujući kritične incidente), preferirani oblik „za učenje kroz demonstracije i promatranje, te za uvježbavanje vještina, tehnika i misaonih procesa.“

Glavna promjena u narednih 5 godina koja utječe na nastavnike u vezu multikulturalizma i različitosti

- ✓ *Usmjereno stručno usavršavanje na temu obrazovanja za mir, manje grupe djece na jednog nastavnika; veća tolerancija prema različitosti.*
- ✓ *Postoji velika potreba za uvođenjem rada na emocijama u obrazovanju. Teško je provesti trening nad samim sobom u vezi emocionalnog razvoja bez emocija. Za ovu temu, izravni seminari ili radionice uživo su ključni. Moramo postaviti temelj u ranom odgoju i obrazovanju. Zahtijevamo od djece da komuniciraju i rješavaju svoje probleme, te stoga moramo prestati razmišljati o pisanju i čitanju, te se posvetiti razvijanju emocija. Ovo je iznimno teško provesti bez suradnje roditelja i školskih autoriteta.*
- ✓ *Izgradnja svijesti o problemu u javnom diskursu.*
- ✓ *Obrazovanje za mir će biti dio sveučilišnog kurikulumu.*
- ✓ *Povećana pažnja prema cyber nasilju – digitalizaciji – nošenje s medijima – vlastita efikasnost u odnosu na javnu prisutnost*
- ✓ *Povećat će se zahtjevi u vezi odnošenja s različitostu*
- ✓ *Digitalizacija / alati za e-učenje*

Za kakav trening ili obučavanje smatrate da će pomoći nastavnicima pri boljem prilagođavanju ovim promjenama?

- ✓ *Za jačanje moralnosti, pravednosti i ljudskih vrijednosti.*
- ✓ *Neuro-obrazovanje; specijalizirano obrazovanje; kreativno mišljenje; principi pozitivnog roditeljstva.*
- ✓ *Dio srednjoškolskog kurikulumu.*
- ✓ *Osposobljavanje koje uključuje ne samo praktikante, već i školske autoritete (ravnatelje, npr.)*
- ✓ *Bezuvjetni osnovni dohodak*
- ✓ *Prvo: nastavnici moraju biti svjesni ovoga problema i njegovih implikacija. Drugo: moraju biti posvećeni njegovom rješavanju. Mrežna razmjena iskustava kao prvi korak je u redu, ali voljeli bi biti u mogućnosti vidjeti uživo one koji rade na prevenciji vršnjačkog nasilja. Ako vidiš da nisi sam, osjećat ćeš se ohrabrenim!*
- ✓ *Radionice: moramo se zajedno učiti obrazovanju za zajedničko življenje, jer svijet sve više multietnički i multikulturalno raste*
- ✓ *Vlastiti napredni trening- Razmjena s drugima*
- ✓ *Međunarodne razmjene kao što su Erasmus +, daljnje osposobljavanje, rasprave o slučajevima, nadzor i uska integracija s praksom*
- ✓ *Daljnje obrazovanje*

2. KOMPARATIVNA ANALIZA EQF-A I NQF-OVA

Kako bi postavili EU okvir PEEC projekta, partneri su proveli komparativnu analizu između pojedinačnih Nacionalnih okvira kvalifikacija (eng. NQF) s Europskim okvirom kvalifikacija (eng. EQF), istražujući trenutno stanje implementacije NQF-ova, te vezu između potonjih s EQF razinama.

Na temelju partnerskih istraživanja trenutnog stanja implementacija Nacionalnih okvira kvalifikacija (eng. NQF) te posljednje publikacije *Europskog centra za razvoj strukovnog obrazovanja* (CEDEFOP) o razvoju NQF-ova u europskim zemljama: EUROPSKI INVENTAR NQF-ova (2008.), možemo ustvrditi kako su trenutno sve partnerske zemlje usvojile NQF, te je trenutno u potpunosti operativan u Hrvatskoj, Njemačkoj i Litvi, dok je Španjolska u procesu operacionalizacije.

Ipak, u ovom je trenutku moguće postaviti komparativnu analizu predstavljanjem razina NQF-a svake zemlje, te njihovih usporedbi s EQF-om, na taj način, uspostavljajući razinu povezanosti između EQF razine PEEC kurikulumu i pojedinačne razine NQF-a svake partnerske zemlje, kao što je predstavljeno u tablici ispod.

Tablica 12. EQF razina PEEC kurikulumu i NQF razina svake partnerske zemlje

	HRVATSKA NQF	NJEMAČKA NQF	LITVA NQF	ŠPANJOLSKA NQF
1	1	1	1	-
2	2	2	2	-
3	3	3	3	-
4	4 (1 i 2)	4	4	-
5	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>	<u>5</u>
6	6	6	6	6
7	7 (1 i 2)	7	7	7
8	8 (1 i 2)	8	8	8

Izvor: vlastiti elaborat

3. PEEC MATRICA KOMPETENCIJA

PEEC kurikulum (Okvir kompetencija i jedinice ishoda učenja) za učitelje u ranom odgoju i obrazovanju, koji nastavljaju profesionalni razvoj u obrazovanju za mir, u svrhu promocije jednakosti, različitosti i inkluzije, te daljnje prevencije vršnjačkog nasilja u ranom odgoju i obrazovanju razvijen je na temelju rezultata istraživanja o potrebi razvijanja kompetencija. Kurikulum ocrtava glavne zaključke istraživanja te preporuke za razvoj PEEC kurikuluma.

Usredotočili smo se na razinu 5 EQF-a, uzimajući u obzir kompleksnost i razinu ishoda učenja koji se očekuju od polaznika. U tom smislu, zahtjev je za osoblje koje koristi Profil posjedovanje osnovnog znanja i specijaliziranih vještina kako bi mogli upravljati i nadzirati aktivnosti, na odgovoran i autonoman način.

Profil je dodijelio ukupno 190 sati učenja (15+35+35+35+35+35); organiziranih u ŠEST (6) jedinica ishoda učenja, što odgovara 5,5 ECVET bodova. Ovi sati uključuju kontakt i učenje.

PEEC matrica kompetencija uključuje kompetencije od najviše važnosti koje su potrebne za današnjeg stručnog trenera obrazovanja.

Tablica 13. Struktura PEEC matrice kompetencija

	ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMNOST
Razina 5	Sveobuhvatno, specijalizirano, faktičko i teorijsko znanje iz područja rada ili studija, te svjesnost granica tog znanja.	Opsežan raspon kognitivnih i praktičnih vještina potrebnih za razvijanje kreativnih rješenja apstraktnih problema.	Upravljanje i nadzor u kontekstu rada ili studijskih aktivnosti gdje postoje nepredvidive promjene. Pregled i razvoj performansa sebe i drugih.

Izvor: Opisi definirajućih razina Europskog okvira kvalifikacija (EQF). Dohvaćeno 19/02/2020

Predložen je sljedeći Nacrt PEEC okvira kompetencija:

Naslov kvalifikacije Ukupno ECVET bodova EQF razina NQF razina	PEEC				Zbroj sati učenja	ECVET bodovi
	7					
	Razina 5					
	HRVATSKA	NJEMAČKA	LITVA	ŠPANJOLSKA		
	5	5	5	5		
	UNITS					
JEDINICE (primjer)	U1 Ime jedinice: primjer UVOD				15	0,5
	U2 Ime jedinice: primjer SUDJELOVANJE U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU				35	1
	U3 Ime jedinice: primjer MEĐUOVISNOST U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU				35	1
	U4 Ime jedinice: primjer RAZLIČITOST U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU				35	1
	U5 Ime jedinice: primjer ŽIVLJENJE U MIRU				35	1
	U6 Ime jedinice: primjer IZGRADNJA MIRA				35	1

Početni skup područja koja bi mogla obuhvaćati jedinice prema početnim rezultatima istraživanja su:

Jedinica	Početni okvir vještina koje bi mogle biti uključene
U1: ZAŠTO OBRAZOVANJE ZA MIR U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU (uvod)	✓ Zašto vrijednosti i obrazovanje za mir u ranom djetinjstvu? ✓ Kakav bi rani odgoj i obrazovanje trebao biti? (Članak 29 of the Konvencije o pravima djeteta) ✓ PEEC (hrv. Prevencija nasilja u ranome djetinjstvu kroz obrazovanje za mir)
U2 Ime jedinice: primjer SUDJELOVANJE U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	✓ Definirati različite oblike sudjelovanja i procesa sudjelovanja u ranom odgoju i obrazovanju ✓ Stvoriti viziju za svijet koji sudjeluje, temeljen na ključnim konceptima vezanim na svim razinama uz sudjelovanje u ranom odgoju i obrazovanju ✓ Prepoznati različite oblike, te pružiti primjere različitih oblika sudjelovanja na osobnoj, društvenoj te na razini okoline, kao i za učenike u ranom odgoju i obrazovanju ✓ Prepoznati prepreke i poticajne faktore za sudjelovanje ✓ Pokazati zašto su neki oblici sudjelovanja pozitivni, a zašto su neki štetni, za pojedince, društvo i okolinu, unutar okvira ranog odgoja i obrazovanja ✓ Poznavati i raspravljati o važnim konceptima i teorijama oblika sudjelovanja u ranom odgoju i obrazovanju
U3 Ime jedinice: primjer MEĐUOVISNOST U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	✓ Definirati međuovisnost unutarnjeg, društvenog i okolišnog mira u ranom odgoju i obrazovanju ✓ Raspravljati o važnim konceptima i teorijama o međuovisnosti unutar svijeta, povezane s ranim odgojem i obrazovanjem ✓ Prepoznati mehanizme međuovisnosti i razabrati uzroke i posljedice međuovisnosti, na svim mirovnim razinama, te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem ✓ Prepoznati, prikazati i pružiti primjere različite oblike međuovisnosti na osobnoj razini, razini društva te okoline, i povezati ih s ranim odgojem i obrazovanjem ✓ Razlikovati poželjne oblike međuovisnosti od onih štetnih, koje postoje na osobnoj razini, razini društva te okoline, i povezati ih s ranim odgojem i obrazovanjem ✓ Pokazati s primjerima zašto su neki oblici međuovisnosti poželjni, dok su neki štetni za pojedinca, društvo okolinu, te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem
Jedinica (nastavak)	Početni okvir vještina koje bi mogle biti uključene

**U4 Ime jedinice: primjer
RAZLIČITOST U RANOM
ODGOJU I OBRAZOVANJU**

- ✓ Definirati različitost u njenim unutarnjim, društvenim i okolišnim dimenzijama
- ✓ Raspravljati o važnim konceptima i teorijama o različitosti, te ih povezati s ranim odgojem i obrazovanjem
- ✓ Pokazati vrijednost različitosti u ranom odgoju i obrazovanju
- ✓ Pokazati razne oblike različitosti kroz posebne primjere na razini osobe, društva i okoline u ranom odgoju i obrazovanju
- ✓ Razlikovati postojeće probleme vezane uz različitost od pozitivnih primjera i uspješnih priča u ranom odgoju i obrazovanju
- ✓ Objasniti kako žele živjeti zajedno s drugima osobama koje se razlikuju od njih samih, u okruženju ranog odgoja i obrazovanja

**U5 Ime jedinice: primjer
ŽIVLJENJE U MIRU**

- ✓ Definirati nenasilnu komunikaciju (za istraživanje njihovog života kroz prizmu nenasilja, određujući koje od njihovih misli, stavova i ponašanja su nasilne i štetne po živa bića i okolinu)
- ✓ Razumjeti dinamiku grupe te ju primijeniti u miroljubivom radu unutar tima
- ✓ Upoznati i promijeniti njihove kulturne predrasude
- ✓ Analizirati unutarnje i međuljudske sukobe kako bi razumjeli uključene strane, potrebe i probleme u pitanju
- ✓ Strukturirati, slijediti i pratiti put ka promjeni unutarnjih i međuljudskih sukoba
- ✓ Prihvatiti život u multikulturnom okruženju i okruženju gdje prevladavaju različitosti
- ✓ Biti iskren i prakticirati kritičko mišljenje
- ✓ Pronaći i zauzeti svoje mjesto unutar zajednice kako bi cijenili i slavili raznolik svijet jedinstvenih identiteta
- ✓ Obrazovanje za mir u razredu (praktične aktivnosti)
- ✓ Istražiti i shvatiti koncept identiteta
- ✓ Identificirati i istražiti raznolik skup emocija i kako one utječu na ponašanje
- ✓ Razumjeti posljedice vršnjačkog nasilja (društvene, emocionalne, psihološke,...)

**U6 Ime jedinice: primjer
IZGRADNJA MIRA
(kompetencija akcija)**

- ✓ Analizirati kontekste i sukobe zajedno s ostalim sudionicima
- ✓ Iskreno procijeniti vlastiti kapacitet za promjenu
- ✓ Ko-kreirati inkluzivnu logiku intervencije, ciljeve i nenasilne strategije za promjenu temeljene na potrebama
- ✓ Transparentno pratiti i vrednovati vlastite mirovne intervencije kroz cijelo trajanje istih
- ✓ Organizirati nenasilne akcije
- ✓ Graditi mir uz pomoć pregovora i posredništva koji uključuje sve sudionike
- ✓ Pratiti razinu nasilja unutar zadanog konteksta
- ✓ Uspostaviti osnovne i temeljne mehanizme ranog upozorenja i odgovora na nasilje
- ✓ Predvidjeti mirno rješenje određenog sukoba
- ✓ Podignuti svijest o nepravdi i ugnjetavanju
- ✓ Omogućiti učeniku osnaživanje inicijativa civilnog društva i institucija vezanih uz rani odgoj i obrazovanje koje doprinose i održavaju miru
- ✓ Podići svijest o vrijednosti mira u ranom odgoju i obrazovanju
- ✓ Izgradnja mira kao prevencije vršnjačkog nasilja u obrazovanju: razredne aktivnosti

4. PEEC PRIJEDLOG KURIKULUMA

Naslov kvalifikacije	PEEC	
EQF razina	Razina 5	
Ukupno sati učenja	15 sati. (10 kontakt + 5 samoučenja)	
NASLOV JEDINICE	ZAŠTO OBRAZOVANJE ZA MIR U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU (Uvod)	U1

Definicija: Kakav bi rani odgoj i obrazovanje trebao biti?

Ciljevi: Na kraju osposobljavanja, nastavnici u ranom odgoju i obrazovanju bi trebali:

ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMIJA
✓ Međunarodne reference u obrazovanju (UNESCO i UN) ✓ Shvatiti kako se mozak razvija u ranom djetinjstvu. ✓ Shvatiti društveni razvoj u ranoj dobi. ✓ Razlikovati „tradicionalno obrazovanje“ od „suvremenog ranog odgoja i obrazovanja“. ✓ Prepoznati vezu između obrazovanja za mir i vrijednosnog obrazovanja. ✓ Shvatiti da se osnovni uspjesi razvoja osobnosti u ranom odgoju i obrazovanju sastoje od formiranja samosvijesti i hijerarhije vrijednosti.	✓ Pokazati kako se može oblikovati osobnost djeteta. ✓ Moći objasniti zašto je rani odgoj i obrazovanje ključan u obrazovanju za mir.	✓ Vrednovati rani odgoj i obrazovanje. ✓ Vjerovati da je obrazovanje u ranoj dobi ključ gradnje mira.

Naslov kvalifikacije	PEEC	
EQF razina	Razina 5	
Ukupno sati učenja	35 h. (25 kontakt + 10 samoučenje)	U2
NASLOV JEDINICE	SUDJELOVANJE U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	

Definicija: Odnosi se na sve oblike aktivnog ljudskog angažmana sa svim živim bićima kao i okolišem.

Ciljevi: Na kraju osposobljavanja, nastavnici u ranom odgoju i obrazovanju bi trebali:

ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMIJA
✓ Definirati različite oblike sudjelovanja ✓ Raspravljati o važnim pojmovima i teorijama koje objašnjavaju oblike sudjelovanja ✓ Razlikovati različita sredstva i oblike sudjelovanja na osobnoj, društvenoj i okolišnoj razini ✓ Prepoznati i pružiti primjere za različite oblike sudjelovanja na društvenoj i okolišnoj razini ✓ Identificirati prepreke kao i motivacije za sudjelovanjem	✓ Demonstrirati zašto su neki oblici sudjelovanja pozitivni dok su drugi štetni za pojedinca, društvo i okoliš ✓ Stvaranje vizije za sudionički svijet koji se temelji na ključnim konceptima povezanim sa svim razinama sudjelovanja	✓ Vrednovanje sudjelovanja u svim oblicima ✓ Želja za sudjelovanjem i angažmanom doprinosi izgradnji mira ✓ Osjećaj odgovornosti za vrijeme sudjelovanja kao i za posljedice istog

Nslov kvalifikacije	PEEC	
EQF razina	Razina 5	
Ukupno sati učenja	35h (25 kontakt + 10 samoučenje)	
NASLOV JEDINICE	MEĐUOVISNOST U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	U3

Definicija: Odnosi se na sve forme međusobnog pouzdanja koje je ključno da dobrobit svih živih bića i okoliša.

Ciljevi: Na kraju osposobljavanja, nastavnici u ranom odgoju i obrazovanju bi trebali:

ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMIJA
✓ Definirati međuovisnost za osobni, društveni i okolišni mir ✓ Raspravljati o važnim konceptima i teorijama o međuovisnosti ✓ Identificirati mehanizme međuovisnosti i razlučiti njene uzroke i posljedice	✓ Prepoznati i pružiti primjere različitih formi međuovisnosti na osobnoj, društvenoj i okolišnoj razini ✓ Razlučiti i demonstrirati zašto su neki oblici međuovisnosti pozitivni dok su drugi štetni za pojedinca, društvo i okoliš ✓ Objasniti koje oblike međuovisnosti želimo vidjeti na osobnoj, društvenoj i okolišnoj razini	✓ Shvatiti da dobrobit pojedinca ovisi o dobrobiti ostalih kao i o dobrobiti okoliša. ✓ Vrednovati činjenicu da svijet dijelimo s različitim ljudima i drugim živim bićima

Naslov kvalifikacije	PEEC	
EQF razina	Razina 5	
Ukupno sati učenja	35h (25 kontakt + 10 samoučenja)	
NASLOV JEDINICE	RAZLIČITOSTI U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU	U4

Definicija: Prihvaćanje i poštivanje individualnih karakteristika, kako ljudi tako i ostalih živih bića.

Ciljevi: Na kraju osposobljavanja, nastavnici u ranom odgoju i obrazovanju bi trebali:

ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMIJA

✓ Definirati različitosti na osobnoj, društvenoj i okolišnoj razini. ✓ Raspravljati o važnim konceptima i teorijama koje objašnjavaju različitosti.	✓ Demonstrirati vrijednosti koje pružaju različitosti u svijetu. ✓ Prikazati oblike različitosti kroz osobne i društvene primjere. ✓ Prepoznati postojeće probleme povezane s različitosti kao i pozitivne primjere . ✓ Objasniti kako želimo živjeti zajedno s ljudima u svijetu različitosti.	✓ Vrednovati individualne identitete i karakteristike. ✓ Cijeniti jedinstvenost svakog pojedinca. ✓ Vrednovati različitosti na osobnoj, društvenoj i okolišnoj razini.

Naslov kvalifikacije	PEEC	
EQF razina	Razina 5	
Ukupno sati učenja	35h (25 kontakt + 10 samoučenja)	
NASLOV JEDINICE	ŽIVLJENJE U MIRU	U5

Definicija: Življenje u miru odnosi se na kompetencije koje su povezane sa življenjem u harmoniji sa samim sobom i s drugima.

Ciljevi: Na kraju osposobljavanja, nastavnici u ranom odgoju i obrazovanju bi trebali:

ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMIJA
✓ Definirati nenasilnu komunikaciju ✓ Sagledati kakve misli, ponašanja i stavovi izazivaju nasilje ✓ Razumjeti dinamiku grupe i kako surađivati u timu. ✓ Osvijestiti kulturne predrasude i stereotipe koji izazivaju nasilje i nerazumijevanje među ljudima.	✓ Analizirati međuljudske odnose i konflikte te sagledati i osobne stavove kako bi se razumjela različita stajališta koja dovode do sukoba. ✓ Upotrijebiti konkretne alate i vještine za rješavanje osobnih i međuljudskih sukoba. ✓ Živjeti u miru s drugim ljudima unutar različitih kultura.	✓ Sagledati iskrenost kao bitnu etičku vrijednost za miran suživot. ✓ Upoznati sebe i pronaći svoje mjesto u raznolikom društvu kroz vrednovanje jedinstvenosti svakog pojedinca.

Naslov kvalifikacije	PEEC	
EQF razina	Razina 5	
Ukupno sati učenja	35h (25 kontakt + 10 samoučenja)	
NASLOV JEDINICE	IZGRADNJA MIRA	U6

Definicija: Odnosi se na kompetencije koje su potrebne kada se organiziraju, planiraju i implementiraju aktivnosti za izgradnju mira.

Ciljevi: Na kraju osposobljavanja, nastavnici u ranom odgoju i obrazovanju bi trebali:

ZNANJE	VJEŠTINE	ODGOVORNOST I AUTONOMIJA
✓ Analizirati konflikt unutar konteksta koji uključuje sve sudionike sukoba. ✓ Identificirati glavne ishode učenja na temelju potreba, uspjeha i neuspjeha te primijeniti ih u konkretne akcije.	✓ Procijeniti osobne kapacitete za pozitivne promjene u društvu. ✓ Analizirati i izraditi potrebe korisnika kako bi se odredile nenasilne metode za stvaranje pozitivnih promjena. ✓ Pratiti i ocijeniti vlastite intervencije za vrijeme stvaranja promjena u društvu. ✓ Organizirati nenasilne akcije koje donose promjene u društvu. ✓ Izgraditi mirno okruženje sa sudionicima sukoba kroz dijalog i medijaciju. ✓ Pratiti razinu nasilje u određenom kontekstu. ✓ Izgraditi čvrste mehanizme za rano prepoznavanje nasilja kao i adekvatno reagiranje na nasilne situacije.	✓ Odabrati mirnu metodu za rješavanje sukoba. ✓ Podići svijest o nepravdi i ugnjetavanju ✓ Potaknuti učenike da se uključe u inicijative civilnog društva i ranog odgoja i obrazovanja koje potiču izgradnju mira ✓ Podići svijest o miru kao etičkoj vrijednosti koja je bitna za suživot s drugima.

5. ZAKLJUČAK I PREPORUKE

Prikupljeni rezultati omogućili su PEEC timu da dizajnira teoretski prijedlog kompetencija obrazovanja za mir. Prijedlog kompetencija namijenjen je učiteljima i odgajateljima u ranom odgoju i obrazovanju koji imaju tendenciju sudjelovati i u ostalim PEEC projektnim aktivnostima: IO2 – daljnji trening stručnog usavršavanja te IO3 – online obrazovni alati.

Kao sažetak prikazanih rezultata, možemo zaključiti sljedeće:

Vještine: sve vještine koje su preporučene od strane ispitanika u upitnicima i intervjuima naglašene su u „Prijedlogu kompetencija obrazovanja za mir“ (ISBN 978-0-9956601-1-3) kao polazna točka obrazovanja za mir. Iako su ovome prijedlogu glavna ciljana skupina edukatori u neformalnom obrazovanju, istaknute vještine mogu koristiti i organizacije kada pripremaju treninge za stručna usavršavanja.

Izbor media: u terenskom istraživanju, sljedeći mediji dobili su najviše glasova od strane ispitanika:

(1 definitivno se slažem 2 djelomično se slažem, 3 slažem se, 4 ne slažem se, i 5 definitivno se ne slažem)

MEDIJ	PROSJEK
Audio i video datoteke	1,3
Platforme za učenje	1,4
Animirane prezentacije	1,5
Popis internetskih veza	1,6
Radni listovi	1,7

Izbor metoda: prikupili smo sljedeće odgovore, koje smo analizirali i dodali prosječnu ocjenu:

METODE	PROSJEK
Svakodnevni životni problemi	1,4
Pripovijedanje	1,5
Priče i proučavanje primjera	1,5
Grupni rad	1,6
Igranje uloga	1,7

Ključne riječi koje su naglašene **za stvaranje zanimljivog treninga stručnog usavršavanja** su sljedeće: razmjena s drugima, privlačnost učiteljima, praktičnost, jednostavna primjena, i primjeri svakodnevnog života.

Što se tiče **glavnih razloga za brigu unutar stručnog usavršavanja obrazovanja za mir i prevencije nasilja**, identificirali smo sljedeće razloge koji bi mogli predstavljati problem: kako se nositi s dječjom ljutnjom, previše teorije ili rasprava, neprilagođenost nastavnicima ili dobi učenika, predugo trajanje, preskupo, nedostatak savjeta o pomoći ili podršci roditelja kod kuće.

U vezi **prijedloga za PEEC tim pri osmišljavanju sadržaja za nastavnike za provođenje obrazovanja za mir i prevenciju nasilja**, identificirali smo sljedeće ključne riječi: pojednostaviti sadržaj, jasno i praktično što je više moguće (primjeri i slučajevi), uključiti fleksibilne i prilagodljive aktivnosti i izvore za primjenu u razred (ili čak jednostavne savjete o stvarima koje se mogu primijeniti unutar učionice).

S obzirom na **oblike učenja** za izradu sadržaja koji bi koristio nastavnicima pri provođenju obrazovanja za mir i prevencije nasilja, **radionica** je izabrana kao najpoželjniji format, a u vezi s ciljevima koje dohvaća:

- Za dohvaćanje podataka, ideja i koncepata: **Online grupe i seminari** su dobili najviše ocjene.
- Za učenje kroz demonstracije i promatranje, te za uvježbavanje vještina, tehnika i misaonih procesa: To learn through demonstration and observation and to practice skills, techniques, and thinking processes: **Kritični incident** (praćen Igranjem uloga, Studijom slučajeva, i Razmjenom poslova) je dobio najviše ocjene.
- Za povećanje dubinskog shvaćanja, tri su oblika dobila ocjenu višu od 4 (važno): To increase in-depth understanding, the 3 formats received more than 4 (important): **Podučavanje/Treniranje, Radne upute i Mentorstvo**

PEEC kurikulum (Okvir kompetencija i jedinice ishoda učenja) za učitelje u ranom odgoju i obrazovanju, koji nastavljaju profesionalni razvoj u obrazovanju za mir, u svrhu promocije jednakosti, različitosti i inkluzije, te daljnje prevencije vršnjačkog nasilja u ranom odgoju i obrazovanju razvijen je na temelju rezultata istraživanja o potrebi razvijanja kompetencija. Kurikulum ocrtava glavne zaključke istraživanja te preporuke za razvoj PEEC kurikuluma.

Usredotočili smo se na razinu 5 EQF-a, uzimajući u obzir kompleksnost i razinu ishoda učenja koji se očekuju od polaznika. U tom smislu, zahtjev je za osoblje koje koristi Profil posjedovanje osnovnog znanja i specijaliziranih vještina kako bi mogli upravljati i nadzirati aktivnosti, na odgovoran i autonoman način.

Profil je dodijelio ukupno 190 sati učenja (15+35+35+35+35+35); organiziranih u ŠEST (6) jedinica ishoda učenja, što odgovara 5,5 ECVET bodova. Ovi sati uključuju kontakt i učenje. Prema istraživanjima te upitnicima i intervjuima, izradili smo okvir kompetencija koji se može koristiti kao referenca za: **IO2 PEEC daljnji trening stručnog usavršavanja:**

Naslov kvalifikacije	PEEC				Zbroj sati učenja	ECVET bodovi
	7					
Ukupno ECVET bodova	Razina 5					
EQF razina						
NQF razina	HRVATSKA	NJEMAČKA	LITVA	ŠPANJOLSKA		
	5	5	5	5		
	UNITS					
JEDINICE (primjer)	U1 Ime jedinice: primjer UVOD				15	0,5
	U2 Ime jedinice: primjer SUDJELOVANJE U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU				35	1
	U3 Ime jedinice: primjer MEĐUOVISNOST U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU				35	1
	U4 Ime jedinice: primjer RAZLIČITOST U RANOM ODGOJU I OBRAZOVANJU				35	1
	U5 Ime jedinice: primjer ŽIVLJENJE U MIRU				35	1
	U6 Ime jedinice: primjer IZGRADNJA MIRA				35	1